

Trump heeft de macht moralistisch Europa te degraderen tot een hok met kakelende kippen



Door [Derk Jan Eppink](#) - 4 maart 2025

Geplaatst in [Europa](#) - [Geopolitiek](#) - [Oekraïne](#) - [Rusland](#) - [Verenigde Naties](#)

In Den Haag hangen levensgrote plakaten, van bijna Oost-Europees formaat, voor de NAVO-top op 24 en 25 juni; maar komt het zover en, zo ja, komt de Amerikaanse president Donald Trump? De Atlantische verhoudingen zijn een warboel. 'Europa' ziet zich in een nieuwe rol: als sterke kracht op het eigen continent. Hoe veel 'battle-tested' divisies heeft 'Europa' en welke atomaire kracht om de Grote Beer, met zijn 6.500 kernkoppen, schrik aan te jagen?

Pirouetten

De komst van de Oekraïense leider Volodymyr Zelensky naar het Witte Huis leek vorige week een formaliteit; het tekenen van het Grondstoffenakkoord dat de Verenigde Staten er recht zou geven op exploitatie van strategische mineralen, in ruil voor militaire steun die het ontving uit Amerika. Wederom een 'deal', het sleutelwoord zodra de naam van president Trump valt.

De bijeenkomst werd voorafgegaan door een bezoek van twee Europese leiders aan Washington; eerst de Franse president Macron op 25 februari en twee dagen later de Britse premier Keir Starmer. Beiden presenteerden overtreffende vormen van vleierij om Trump te behagen, waarbij Macron de meeste pirouetten vertoonde. Hij kent Trump al sinds diens eerste termijn, en weet hem te charmeren. Trump, onder de indruk van de restauratie van de Nôtre Dame - hij is immers zelf een 'builder' - prees Macron in alle toonaarden.

Trump heeft de macht moralistisch Europa te degraderen tot een hok met kakelende kippen

Aangezien de Franse president een potje kan breken, had hij de eer de grootste Europese wens te formuleren: een Amerikaanse 'backstop' in Oekraïne voor Europese vredestroepen, na het sluiten van een wapenstilstand. Als de Europeanen in Oekraïne in de moeilijkheden komen, à la Srebrenica, zou Amerika met ijzeren vuist moeten optreden om de goedbedoelende Europeanen te redden. Wapens versus woorden. Macron omarmde en knuffelde de Amerikaanse president zelfs voor een 'backstop'. Maar die bleef Siberisch koud.

Daarop verscheen premier Starmer in Washington met dezelfde exercitie; de Brit is duidelijk stijver van natuur dan de beweeglijke Macron. Bovendien was hij als Labour-politicus in 2020 nog een uitsproken 'anti-Trump activist'. Starmer deed extra zijn best, en ook hij kwam met het verzoek voor een Amerikaanse 'backstop'. Wederom keek Trump nors voor zich uit. Om de bijeenkomst te redden trok Starmer de joker uit zijn mouw: een uitnodiging van koning Charles voor een staatsbezoek van Trump in het Verenigd Koninkrijk. Het eergevoel van Trump was gestreeld en hij zegde toe. *Mission accomplished*.

Explosie in Oval Office

Er was nog één laatste formaliteit en uitgerekend dát werd een ramp: het tekenen van het Grondstoffenakkoord tussen Oekraïne en de VS. Niet eerder liep een gesprek bij het haardvuur, onder het oog van camera's en journalisten, zo uit de hand als de ontmoeting tussen Trump en Zelensky.

De persconferentie, voorafgaande aan de tekening van het akkoord, leek gesmeerd te verlopen, maar ontplofte in de laatste minuten. Wat ging er mis? Gedurende de eerste 40 minuten leek alles soepel te gaan, maar dat was gezichtsbedrog. Er hoopten zich spanningen op in de Oval Office, als reukloos gas in een besloten ruimte. Het leek alsof Trump en Zelensky spraken over een 'akkoord' dat ze beiden verschillend interpreteerden.

Zelensky bleef ongemakkelijk schuifelen

De lichaamstaal sprak boekdelen. Trump zat er, vol verwachting, rustig, vol vertrouwen en ontspannen. Volgens hem wederom een 'great deal' van zijn hand. De lichaamstaal van Zelensky was totaal anders. Zijn houding was onrustig, onzeker en twijfelend. Hij vroeg geregeld Amerikaanse 'veiligheidsgaranties' voorafgaande aan een wapenstilstand tussen Oekraïne en Rusland. Het antwoord van Trump luidde dat de Amerikaanse aanwezigheid in Oekraïne voor de ontginning van de waardevolle mineralen al een afdoende veiligheidsgarantie was. 'Dat zijn geen personen maar Amerikaanse belangen', zei hij.

Zelensky bleef ongemakkelijk schuifelen op zijn stoel. Hij was niet gerustgesteld en verlengde het thema naar de 'backstop' die Europese staten verlangden voor hun vredestroepen. Hij 'Europeaniseerde' zijn probleem, maar Trump gaf, net als bij Macron en Starmer, geen kík. De positie van Zelensky kwam erop neer dat hij geen wapenstilstand wilde, zonder Amerikaanse veiligheidsgaranties. Maar Amerika wil die niet geven. In de ogen van de Amerikanen ging het om het

Trump heeft de macht moralistisch Europa te degraderen tot een hok met kakelende kippen

tekenen van het Grondstoffenakkoord, dat tegelijk de veiligheidsgarantie was; twee vliegen in één klap.

Alles bleef rustig qua zitting, maar de spanning bouwde zich verder op in Zelensky. Hij vreesde als een Oekraïense Chamberlain te worden afgeschilderd indien hij de door Rusland bezette Oekraïense gebieden eenvoudigweg moest opgeven. Wederom ging hij in de contramane; hij wilde geen wapenstilstand zonder terugtrekking van Russische troepen uit bezet gebied.

Trump wees erop dat er 'compromissen' moesten worden gesloten en dat Oekraïne niet 'the cards' had om die situatie te veranderen. Trump wil haast. 'De oorlog moet stoppen en wel zo snel mogelijk'. Zag Zelensky het gruwelbeeld van Chamberlain; Trump waande zich in de rol van 'Vredesstichter'. Het zelfbeeld van beiden spoorde niet. Het Poetin-beeld al evenmin. Zelensky ziet de Russische leider als een 'oorlogszuchtige dictator' en Trump ziet hem als wederpartij voor een deal'. Boef of geen boef; de 'deal' staat voorop.

Mismatch

Deze mismatch en de stijgende nervositeit van Zelensky leidde ertoe dat hij vicepresident J.D. Vance onderbrak toen die, voor het eerst, wat zei en erop wees dat een akkoord moest worden gesloten 'volgens regels van de diplomatie'. Op dat moment verhoogde Zelensky zijn toon en zei: 'welke diplomatie?' De persconferentie sloeg om in een ruzie tussen de contractpartijen van het Grondstoffenakkoord. Zelensky las Vance de les, die reageerde persoonlijk en uiteindelijk kreeg Zelensky het met Trump aan de stok.

De deconfiture was ongekend. Er was een 'deal' op papier, maar de betekenis ervan verschilde in de hoofden van de ondertekenaars. De ondertekening ging niet door, Zelensky werd buiten de deur gezet en in het Kremlin knalden ongetwijfeld de champagneflessen.

Op zijn terugweg naar Europa maakte Zelensky een tussenlanding in Londen waar hij kon aanschuiven bij een topontmoeting van Europese landen die Oekraïne steunen, waaronder Nederland. Zelensky was er de held en werd ontvangen door koning Charles alsof hij een Olympisch record had gebroken. Maar zijn bezoek in Amerika was een treinwrak. Alleen de secretaris-generaal van de NAVO, Mark Rutte, wees Zelensky erop dat hij zijn relatie met Trump 'moet herstellen'.

Donderdag mag Zelensky wederom aanschuiven, ditmaal in Brussel tijdens een zitting van de Europese Raad van regeringsleiders, velen in anti-Amerikaanse extase. Alleen de Italiaanse premier Meloni houdt het hoofd koel, wat haar geschikt maakt voor een bemiddelingsrol.

'Europa, zoek het maar uit'

Europa is op drift richting ravijn. Trump kan zeggen: 'Prima Europa, zoek het zelf maar uit en veel

Trump heeft de macht moralistisch Europa te degraderen tot een hok met kakelende kippen

plezier met Zelensky.' Amerika stopt de steun, veruit de grootste, stuurt geen wapens naar Oekraïne en artikel 5 van het NAVO-verdrag wordt een dode letter. Dat degradeert Europa tot een hok met kakelende kippen.

Voor Amerikanen is Oekraïne 'Verweggistan'. De strategische kaart in Washington is breder: nummer 1 is China, de grootste rivaal. Voor Amerika is Israël een kernpunt van de Amerikaanse politiek, zowel buitenlands als binnenlands. Trump zoekt mogelijk Russische steun om de Amerikaanse aartsrivaal Iran in de klem te leggen. Moskou zag veel van zijn bondgenoten in de regio verzwakken (Iran) en verdwijnen (Syrië).

In de wereld van machtspolitiek leeft Europa in een sprookje van moraliteit. Amerika voert Realpolitik, schaakt op drie borden tegelijk. Het geduld van Trump is beperkt. Hoe ziet de NAVO-top in Den Haag er eind juni uit, als er tenminste nog een top komt, mét Amerika.

*Eind 2024 verscheen 'Rechtsomkeert', het nieuwe boek van **Derk Jan Eppink**. Daarin schetst hij in heldere taal hoe zich in Europa, de Verenigde Staten en zeker ook in Nederland een politieke omwenteling voltrekt. Het boek verscheen bij **Uitgeverij Blauwburgwal**, kost € **22,95** en kan onder meer [HIER](#) worden besteld.*

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. [Doet u weer mee?](#) Hartelijk dank!